

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Р.Р. Білоскурський

«25» жовтня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНІВ

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-наукова програма

Економіка

(назва програми)

Спеціальність

051 Економіка

(вказати: код, назва)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність регіонів» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», останнє затвердження: наказ ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 20 вересня 2023 р. № 349.

Розробник:

Білик Р.Р., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, д.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Економіка» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № «2» від «20» вересня 2023 року

Завідувач кафедри

/З.І. Галушка/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «2» від «25» жовтня 2023 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни “Конкурентоспроможність регіонів”– оволодіти знаннями теоретичного та методологічного характеру з питань аналізу, оцінювання та підвищення конкурентоспроможності регіонів в національному та міжнародному аспектах з урахуванням інноваційної складової; сформувати у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії навички постановки наукових завдань як на теоретичному, так і на емпіричному рівнях, а також вміння застосовувати набуті знання в подальшій дослідницькій діяльності.

2. Результати навчання: відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка (ОНП: «Економіка») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп’ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СКО8*. Здатність виявляти, враховувати і прогнозувати ключові тренди соціально-економічного, екологічного та галузевого розвитку в умовах визначеності та невизначеності.

СКО9*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін.

СКО10*. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Результати навчання

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефаківцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-й	1	3	90	10	20	-	-	60	-	залік
Заочна	1-й	1	3	90	4	6	-	-	80	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів 3 / 90 годин											
	денна форма – 30 год.						Заочна форма – 14 год.					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Конкурентоспроможність як економічна категорія	12	2	4			6		2				10
Тема 2. Регіон як суб'єкт конкурентної боротьби в умовах глобалізації	14	2	4			8		2				10
Тема 3. Конкурентні переваги та їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіонів	12	2	2			8			2			10

Тема 4. Сучасні підходи до стратегування конкурентоспроможності регіонів	10		2			8			2			10
Тема 5. Підвищення конкурентоспроможності регіонів на основі кластерної моделі	9	1	2			6			2			10
Тема 6. Формування інноваційного середовища як необхідна передумова конкурентоспроможності регіону	9	1	2			6			1			10
Тема 7. Європейський досвід забезпечення конкурентоспроможності регіонів	12	2	2			8			1			10
Тема 8. Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України	12		2			10						6
Усього годин	90	10	20			60	90	4	10			76
Підсумкова форма контролю	Залік											

3.3.Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Конкурентоспроможність як економічна категорія 1.Предмет, структура та головні поняття курсу «Теорія економічної конкуренції». Підходи до визначення «економічної конкуренції». Функції економічної конкуренції. 2.Характеристика головних понять курсу: конкурентне середовище, конкурентоспроможність, конкурентна політика держави, конкурентне законодавство, конкурентна стратегія. Методологія аналізу економічної конкуренції. 3.Характеристика класифікаційних ознак економічної конкуренції: моделі ринку; масштаби розповсюдження; ступінь інтенсивності; морально-етичний характер поведінки конкурентів; походження; форми суперництва.	2	10
2	Тема 2. Регіон як суб'єкт конкурентної боротьби в умовах глобалізації 1. Економічні чинники розвитку конкурентних відносин в Україні. Структура порушень суб'єктами підприємництва конкурентного законодавства:	2	10

	антиконкурентні дії органів влади, антиконкурентні узгоджені дії, зловживання монопольним становищем, недобросовісна конкуренція. 2.Розвиток внутрішньогалузевої та міжгалузевої конкуренції. Розрахунок індексу моніторингу конкурентного середовища. Особливості розвитку вітчизняних конкурентних відносин. 3.Сутність регіональної політики України в аспекті забезпечення конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях.		
3	Тема 3. Конкурентні переваги та їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіонів 1.Попередження створення монопольних утворень, контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Практика припинення порушень конкурентного законодавства. Система відповідальності за порушення конкурентного законодавства: штрафи, адміністративна відповідальність, кримінальна відповідальність. 2.Сутність та ознаки недобросовісної конкуренції. Особливості прояву недобросовісної конкуренції на вітчизняних ринках. Неправомірне використання ділової репутації підприємця. Створення перешкод у конкуренції. Комерційна таємниця, її неправомірне збирання, розголошення та використання	2	10
4	Тема 4. Сучасні підходи до стратегування конкурентоспроможності регіонів 1.Сутність і концепція розробки програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Принципи управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. 2.Процес розробки та виконання програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Розробка і реалізація конкурентної стратегії підприємства. 3.Сутність та ознаки недобросовісної конкуренції. Особливості прояву недобросовісної конкуренції на вітчизняних ринках. Неправомірне використання ділової репутації підприємця. Створення перешкод у конкуренції. Комерційна таємниця, її неправомірне збирання, розголошення та використання.	2	10
5	Тема 5. Підвищення конкурентоспроможності регіонів на основі кластерної моделі 1.Передумови формування кластерів в регіонах України 2. Визначення та відбір цілей і завдань підвищення конкурентоспроможності регіону 3.Транскордонне та міжрегіональне співробітництво в аспекті підвищення конкурентоспроможності регіону	2	10
6	Тема 6. Формування інноваційного середовища як необхідна передумова конкурентоспроможності регіону	2	10

	1. Пріоритети розвитку регіональної інноваційної системи як основи конкурентоспроможності регіонів України. 2.Формування інноваційного середовища як необхідна передумова конкурентоспроможності регіону 3.Напрямки покращення інституціонального середовища формування конкурентоспроможності регіонів України.		
7	Тема 7. Європейський досвід забезпечення конкурентоспроможності регіонів 1.Конкурентна політика в Європейському Союзі. 2.Практика розгляду узгоджених дій підприємств у ЄС, контроль за злиттям та поглинанням підприємств. 3.Міжнародні аспекти конкурентної політики. Міжнародні проблеми застосування конкурентного законодавства. Двосторонні угоди.	2	10
8	Тема 8. Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України 1. Глобальна конкурентоспроможність України. 2.Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України. 3. Сучасний стан конкурентоспроможності регіонів України.	2	6
9	Захист проєктів: презентація проєктів	4	76

3.4. Самостійна робота здобувача вищої освіти (ІНДЗ)

№ теми	Назва теми	Кількість балів
1	Конкурентоспроможність як економічна категорія Сутність економічної категорії «конкурентоспроможність». Особливості конкурування регіонів в умовах глобалізації. Конкурентні переваги та їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіонів.	6
2	Регіон як суб'єкт конкурентної боротьби в умовах глобалізації . Особливості формування конкурентного середовища на мезо- та макрорівнях. Глобальна конкурентоспроможність України. . Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України.. Сучасний стан конкурентоспроможності регіонів України	6
3	Конкурентні переваги та їх роль у забезпеченні комплексного розвитку регіонів Інституціональне забезпечення конкурентоспроможності регіонів України. Сутність регіональної політики України в аспекті забезпечення конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях.	6

4	Сучасні підходи до стратегування конкурентоспроможності регіонів Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності регіону. Стратегування конкурентоспроможності регіонів. Організаційно-економічні механізми підвищення конкурентоспроможності регіонів	6
5	Підвищення конкурентоспроможності регіонів на основі кластерної моделі Підвищення конкурентоспроможності регіонів на основі кластерної моделі. Маркетинг територій у підвищенні конкурентоспроможності регіону	6
6	Формування інноваційного середовища як необхідна передумова конкурентоспроможності регіону Пріоритети розвитку регіональної інноваційної системи як основи конкурентоспроможності регіонів України.	6
7	Європейський досвід забезпечення конкурентоспроможності регіонів Особливості конкурентоспроможності європейських регіонів Європейський досвід забезпечення конкурентоспроможності регіонів.	6
8	Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України Глобальна конкурентоспроможність України. Глобальні виклики для конкурентоспроможності регіонів України. Сучасний стан конкурентоспроможності регіонів України.	18

3.5. Індивідуальні завдання, передбачені робочим планом

Індивідуальна робота зі здобувачами з дисципліни «Конкурентоспроможність регіонів» пов'язана з обґрунтуванням, розробкою та презентацією проєкту.

№	Назва теми
1	Розробка, обґрунтування та презентація проєкту (розробляється з метою забезпечити практичну значимість дисертаційного дослідження здобувача)

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Освітні технології, що використовуються для викладання:

Кейс-метод: Ця технологія полягає в вивченні реальних ситуацій та прийнятті рішень на основі аналізу цих кейсів. Вона дозволяє здобувачам виробити аналітичні навички та здатність застосовувати теоретичні знання до практичних завдань.

Групові проєкти: Робота в групах над проєктами дозволяє здобувачам розвивати комунікаційні та співробітницькі навички. Кожна група може мати власний проєкт, над яким вони працюють протягом семестру, а потім представляють його перед класом.

Використання технологій відеоконференцій: За допомогою інструментів відеоконференцій, таких як Zoom або Meet, викладач може запрошувати професіоналів зі сфери конкурентоспроможності регіонів на онлайн-заняття для проведення лекцій, дискусій та відповідей на запитання здобувачів.

Використання інтерактивних онлайн-інструментів: Вони можуть допомогти здобувачам спільно працювати над проєктами, веденням списків завдань та контролю процесу виконання проєкту.

Симуляції та віртуальні проєкти: Використання комп'ютерних симуляцій та віртуальних середовищ може допомогти здобувачам отримати практичний досвід управління проєктами без необхідності реального запуску проєкту.

Методи навчання

- практичні методи (практичні роботи);
 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- інтерактивні методи;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерії підсумкового оцінювання.

Оцінювання здобувачів освіти з курсу здійснюється за 100-бальною шкалою. При визначенні оцінки враховується оцінка за виконання здобувачем завдань кожного модуля. 1 модуль оцінюється за результатами проведення практичних занять (до 20 балів). 2 модуль – робота на практичних заняттях (до 20 балів) та письмове виконання ІНДЗ (до 20 балів). Залік – презентація та захист проєкту (до 40 балів).

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни).

Оцінювання знань здобувача освіти під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології конкурентоспроможності регіонів для розв'язання проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою ситуацій у процесі виконання індивідуальних завдань;
- застосування аналітичних підходів;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань, бачити слабкі й сильні сторони організації, обґрунтовувати можливості і загрози, що існують у зовнішньому середовищі організації;
- вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
- якість і чіткість викладення міркувань;
- обґрунтованість висновків щодо розробки проєктів.

Форми та методи оцінювання

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- тематичні контрольні роботи.

ПК - підсумковий контроль – залік.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу відділу аспірантури за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у науково-практичній конференції).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Зарахування результатів неформальної освіти. Здобувач освіти з даної дисципліни може отримати додаткові бали за результатами отримання неформальної освіти за наявності відповідного сертифікату (за рішенням фахової комісії відповідно до Положення ЧНУ. Наказ ректора від 29 жовтня 2019 року).

5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів	Сумар на к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
6	8	8	8	8	8	6	8		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання проєкту:

1. Обґрунтування актуальності, ідеї та практичного значення – до 10 балів
2. Зміст основних частин проєкту, їх наукова обґрунтованість – до 15 балів
3. Розрахункова частина проєкту – до 10 балів.
4. Презентація проєкту – до 5 балів.

Здобувач освіти може навчатися з даної дисципліни англійською мовою. За участь у конференціях, публікацію тез англійською мовою він може отримати до 20 балів.

5.3. Шкала оцінювання: національна та ЕКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль:

1. Оцінка активності та участі в проєктних заняттях, включаючи групові проєкти та дискусії.
2. Підготовка презентації власних проєктів
3. Аналіз та обговорення актуальних наукових та практичних публікацій у галузі конкурентоспроможності регіонів.
4. Оцінка участі в заходах, присвячених конкурентоспроможності регіонів, таких як лекції від запрошених експертів чи наукових семінарів.
5. Участь у обговоренні практичних ситуацій, вирішення кейсів та аналіз проєктних проблем.

Формою підсумкового контролю є залік.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Білик Р.Р., Варналій З.С., Васильців Т.Г., Іляш О.І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва. Підручник. Чернівці: Технодрук. 2020. 458 с.
2. Білик Р.Р. Економічна безпека та конкурентоспроможність регіонів України : монографія / З.С. Варналій, Р.Р. Білик. – Чернівці: Технодрук, 2018. – 454 с.
3. Правдивець О.М., Щербан О.Я., Білик Р.Р., Квасній Л.Г., Гринаш Л.П. Економічна безпека підприємств в умовах сучасних викликів: прагматика та вектори зміцнення. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. №1. С. 194-201. <http://ujae.org.ua/ekonomichna-bezpeka-pidpryyemstv-v-umovah-suchasnyh-vyklykiv-pragmatyka-ta-vektory-zmitsnennya/>
<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=51888>
4. The analysis of factors affecting the household savings as a part of food security management. Pruntseva, G., Davymuka, S., Yakubiv, V., ...Bilyk, R., Popadynets, N. *International Journal of Data and Network Science*, 2021, 5(4), стр. 769–774.
5. Щурко У. Модернізація інституційного базису безпеки структурної трансформації регіональної економіки. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі : монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України”; за заг. ред. А. І. Мокія. Львів, 2019. 872 с.
6. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія. Тульчинська С.О., Погребняк А.Ю., Дергалюк М.О. Стратегічні напрями управління ризиками інноваційними ІТ-проектами. Київ, НАУ. 2019. С. 254—270.
7. Портер М. Конкурентна стратегія: техніки аналізу галузей і конкурентів: перек. Н. Кошманенко. К. Наш формат, 2020. 416с.
8. Швидка Т. І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків: Право, 2020. 374 с.
9. Управління конкурентоспроможністю персоналу, робіт та послуг: теорія, методологія, практика: колективна монографія / за заг. ред. В.В. Іванової. ДЗВО «Університет менеджменту освіти». Суми «Університетська книга», 2020. 228 с.
10. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с. URL: [https://fmab.khadi.kharkov.ua/kafedri/ekonomik i-i-pidprijemnictva/navchalna-robot/navchalnividannja-kafedri/](https://fmab.khadi.kharkov.ua/kafedri/ekonomik-i-i-pidprijemnictva/navchalna-robot/navchalnividannja-kafedri/)
11. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П.І. Юхименко, М.В. Вихор, Ю.С. Гринчук, Н.В. Коваль, Л.П. Хахула, О.І. Шемігон та ін.; за ред. А.С. Даниленка.
12. Борисова Т. М. Міжнародна економічна конкуренція: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 231 с.
13. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: підруч. К.: Каравела, 2019. 464 с
14. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П.І. Юхименко, М.В. Вихор, Ю.С. Гринчук, Н.В. Коваль, Л.П. Хахула, О.І. Шемігон та ін.; за ред. А.С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.

7.2. Допоміжна

1. Білик Р.Р., Сарафінчан А.Г. Особливості зміцнення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання територіальних громад. *Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства: тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2023 р.* Навчально-науковий Інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 181 с. С. 79-80.

2. Сарафінчан А.Г., Білик Р.Р. Соціально-економічні засади функціонування суб'єктів господарювання територіальних громад. Регіональна економіка. 2022. №4(106).С. 37-45. Ткач О.В., Масляк Т.Р. Сучасний регіон як елемент глобальної економічної системи. Вісник Прикарпатського університету. Сер. Економіка. 2019. Вип. 14. С. 56 – 62.
3. Савченко С.М. Критичний аналіз наявного методичного інструментарію оцінювання конкурентоспроможності підприємств. Економіка та держава. № 7. 2020. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2020/13.pdf
4. Чіков І.А. Конкуренція: теоретичні підходи до розуміння сутності поняття. Агросвіт. 2019. № 10. С. 74-80. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/10_2019/12.pdf.
5. Васильківський Д. М. Конкуренція на світових ринках товарів та послуг: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2019. 162 с.
6. Портер М. Конкурентна перевага: як досягти стабільно високих результатів. Переклад з англ. І. Ємельянова (розділи 1-3), І. Гнатковська (розділи 4-15). К. Наш формат, 2019. 622с.
7. Хаустова В. Є. Вплив процесів злиттів і поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації: монографія. Харків: Л. М. Лібуркіна, 2019. 415 с.
8. Сучасні форми конкурентної взаємодії суб'єктів господарювання: монографія. / Ж.В. Поплавська, Н.Л. Михальчишин, М.Л. Данилович-Кропивницька, О.В. Гошовська, С.О. Комаринець; за заг. ред. Ж.В.Поплавської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 201 с.
9. Власенко В.В., Порфіренко В.І. Суть та види конкурентних переваг підприємства. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 49. С. 97- 103. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2020/49_2020_ukr/21.pdf.
10. Крамарчук С.П. Методичні підходи до формування конкурентних переваг підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні. 2019. Вип. 2. С. 24-30. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/dec/20448/kramarchuk.pdf>.
11. Коваленко Н.В., Мізюк С.Г. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства: сутність, основні складники та джерела формування конкурентних переваг. Приазовський економічний вісник. № 2 (13). 2019. С. 26-30. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/6.pdf
12. Управління конкурентоспроможністю персоналу, робіт та послуг: теорія, методологія, практика / за ред. В.В. Іванової. 2020. 202 с. URL: [http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/struktura/kaf_ekonom_uprsv_pers/Монографія%20\(1\).pdf](http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/struktura/kaf_ekonom_uprsv_pers/Монографія%20(1).pdf)

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.europa.eu.int>
2. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: <http://www.unctad.org>
3. Офіційний сайт СОТ [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wto.org>
4. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. URL: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/publications>.
5. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. URL: <http://www.trademap.org>

6. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua)
7. Розділ "Законодавство України" на офіційний сайті Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення 22.09.2021).
9. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 22.09.2021).
10. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення 22.09.2021).
11. Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення 22.09.2021).
12. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993. № 3659-XII. Дата оновлення: 05.02.2021. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659- 12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text)
13. Концепція державної політики розвитку та захисту економічної конкуренції в Україні. URL: https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/imported_content/5d690bbe727c8.pdf.
14. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001. № 2210-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 12, ст. 64. Дата оновлення: 19.06.2020. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210- 14#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text).
15. Про захист від небросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996. № 237/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36, ст. 165. Дата оновлення: 12.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>.